

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Albert Wahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris

SECRETAR DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare

Cu acest număr încheiem anul 1932.

Numărul viitor va apare cu data de Duminică 1 Ianuarie 1933.

TABLA de materii pentru anul 1932 s'a pus în lucrare și va apare în cursul lunei ianuarie. Prețul cu care se va vinde, abonaților la corent cu plata abonamentului, este tot de lei 100 ca și cele din anii trecuți.

S U M A R

— Pe marginea Legiurilor Postbelice. I. Inconstituționalități, de Vasile M. Theodorescu, Prim-președinte Trib. Timiș-Torontal;

— Articolul 21 Legea chiriilor dela 7 Aprilie 1932 conține dispozițiuni de drept comun?, de Judecătorul Ilie I. Stoenescu;

JURISPRUDENȚA:

— Inalta Curte de Casație s. I-a X cu Y. (Legea proprietarilor. Contract autentic. Ordonanță de evacuare. Apel. Admisibilitate. Termen. De când curge? Art. 1, 2, 3, 12 și 15 Legea proprietarilor), cu o Notă de avocatul M. Lemes;

— Curtea de Apel Buc. s. III-a: Jose Arie cu Miulescu. (Care prescripție se aplică hotărîrilor comerciale, cea prevăzută de art. 947 și 948 C. com. sau cea prevăzută de art. 404 Pr. civilă?), cu o Notă de avocatul E. Cristoforeanu;

— Trib. Ilfov s. I-a comercială: I. A. Stern cu Frații Langmantel. (Concordat preventiv omologat. Cerere de modificare conform legii din 1932 admisă în principiu. Inadmisibilitatea cererii de revocare a vechiului concordat), cu o Notă de avocatul M. Vitzu.

PE MARGINEA LEGIUIRILOR POSTBELICE

I. INCONSTITUȚIONALITĂȚI

Motto: Interpretatiunea legilor cu drept de autoritate se face numai de puterea legiuitoare. Constituția.

Principiul separațiunii puterilor în stat, așezat la baza întregii noastre organizațiuni constituționale, presupune în mod necesar și fără ca prin aceasta să se încalce domeniul celui alt principiu fundamental, de ordin coordonator, al interdependenței acestor puteri, mai mult, ordonă chiar, între altele, puterii judecătorești, o interdicție totală și absolută de a participa, direct sau indirect, la exercițiul puterii legislative. Această regulă de elementară conduită, își găsește consacrarea nu numai în ansamblul dispozițiilor neconstituționale, nu numai în textul art. 30 pct. 7 din legea Curților de Casație, dar încă și sub o formă sancționatoare, în prevederile art. 108 al. I, C. penal.

Intr'adevăr potrivit acestui text sunt pedepsibili cu degrațiunea civică — deci infracțiunea calificată crimă — „judecătorii procurorii, etc., cari se vor fi amestecat în exercițiul drepturilor puterii legiuitoare: sau prin regulamente cari cuprind dispozițiuni legiuitoare, sau pōprind ori suspendând executarea uneia sau mai multor legi, sau deliberând asupra punctului de a se ști dacă legile trebuiesc a fi publicate sau executate”.

Și cum mijlocul prin care magistrații — acești reprezentanți activi ai puterii judecătorești — pot împlieta, depășindu-și competența, asupra atribuțiunilor conferite constituționalmente, puterii legislative, îl constituie în genere, statuarea lor pe cale reglementară, adică prin hotărîri cari angajează definitiv, nu particularul speței, cazul dedus judecării

A apărut în editura „Curierul Judiciar“:

CRONICI JUDICIARE de **Gr. L. Trancu-Iași** avocat fost Ministru. Prețul 40 lei.

lor, ci generalul afacerilor de aceeași speță. Constituția din 1923, întocmai ca și cea din 1866, a înscris, prudentă; dispozițiunea din art. 36, al cărui conținut este următorul „interpretatiunea legilor cu drept de autoritate, se face numai de puterea legiuitoare”. În alți termeni, puterea obligatorie a interpretărilor date de instanțele judecătorești, spre deosebire de aceia a interpretărilor făcute de puterea legiuitoare și cu toate că prin chiar menirea lor sunt permanent chemate a interpreta legile, este totuși limitată, mărginită la cazul dedus judecării lor, la atâta deci cât poate fi înveșmântat cu autoritatea lucrului judecat.

Această doctrină constituțională își găsește justificarea pedeparte în abuzurile practicii judiciare a vechilor parlamente franceze, al căror uz de a statua pe cale reglementară constituia „une véritable usurpation du pouvoir législatif et l'oubli de ce principe essentiel que l'autorité judiciaire ne prévaut pas l'avenir et statue seulement sur le passé (1)”, iar pedeață parte în experiența, mai recent făcută în aceiaș țară, până către anul 1865 și care „a prouvé qu'une prohibition formelle n'est past inutile en pareille matière, et que les tribunaux, si éloigné qu'ils soient aujourd'hui d'empieter de parti pris sur les attributions législatives, sont encore exposés par une erreur involontaire, à formuler des dispositions réglementaires (2)”.

Teama prudentă a legiitorului nostru constituant a mers atât de departe, încât nu s'a mulțumit cu dispozițiunea deja înscrisă în art. 65 al legii Curții de Casație din 1912 — prin care doctrina Curții se declară obligatorie instanței de trimitere, numai în cazul când era pronunțată după o a doua casare, în Secții-Unite, și din care dispozițiune se desprindea, odată mai mult, caracterul extrem de limitat al obligativității interpretărilor date legilor de către instanțele judecătorești — ci, reglementând competența Supremei Curți, în materia constituționalității legilor, declară ritos, în art. 103 al. I, „judecata asupra înconstituționalității legilor se mărginește numai la cazul judecat”.

Iată dar, cum din ansamblul acestor dispozițiuni, rezultă regula de ordin constituțional după care, nici chiar instanțele judecătorești, constituite ca atare și reprezentând puterea cea mai îndreptățită, prin calificare, recrutarea și situațiunea membrilor săi, de a proceda în acest domeniu, nu le este îngduit să dea legilor asupra sau pe baza cărora statuează, interpretări generalmente obligatorii (3).

1) Loc. cit. *Garsonnet*, *Traité*, ed. III, t. I, no. 10 p. 21, text. V. și nota 3 cu un bogat material informativ.

2) *Garsonnet*, loc. cit., I, no. 10, p. 21 text, iar în nota 4 citează mai multe asemenea cazuri, trimițând pentru detalii la *Daloz et Vergé*, *Code civil annoté*, Paris, 1875—1874, art. 5, n-rii 2 și urm.

3) Cu titlu de derogări dela acest principiu cităm: a) cazul art. 2 al. VI și VII din legea org. judecăt., potrivit căreia interpretarea dată de Secțiunile-Unite ale Supremei Curți, în baza recursului în interesul legii făcut de procurorul său

Ei bine, cercetarea jurisprudenței instanțelor noastre judecătorești încă dela începuturile ei, învederează că teama legiitorului constituant nu s'a justificat. Singura putere în privința căreia, acesta, mărturisirea formal oarecari suspiciuni, s'a dovedit mai presus de orice bănuială. Instanțele noastre, de la cele mai mici până la Inalta Curte de Casație, au procedat întotdeauna cu respectarea fidelă a normei constituționale și și-au limitat, în mod permanent, interpretările date legilor discutate, în cadrul strict al speței judecate.

Pentru noi, și ne îngăduim să credem că, pentru toată lumea care cunoaște tradiționalismul, conservator de principii, în care este educată magistratura română, această constantă practică judiciară nu poate constitui nici o surpriză.

Ceea ce însă trebuie să constituie o surpriză, o stranie curiozitate a vremurilor, este că însăș puterea legiuitoare, aceia de care constituantul s'a temut mai puțin, căreia chiar i-a conferit în totalitate, dreptul de a da legilor țării, în caz de nevoie, interpretării cu drept de autoritate, însăși această putere făuritoare de legi, s'a dovedit cu totul lipsită de mândria exclusivei ei atribuțiuni, procedând, din ce în ce mai des, pe calea despăgubirilor acestui drept nedelegabil, ceea ce, în ultimă analiză constituie o patentă siluire a principiului constituțional.

Recent, în cursul unei singure luni — Decembrie 1931 — Adunările legiuitoare au votat două legi, prin ale căror dispozițiuni se verifică exactitatea afirmațiunii ce am făcut.

Prima este legea avocaților.

Intr'adevăr după ce prin art. 145 pct. n, se stabilește că deciziunile Comisiunii permanente a Uniunii avocaților, date — la cererea Barourilor, sau din oficiu — asupra interpretării dispozițiilor noiei legi a avocaților și independent de caracterul general sau special al acestor deciziuni, sunt obligatorii tuturor Barourilor din țară — chestiune asupra căreia revenim mai jos — zisa lege, decide apoi, prin disp. art. 283 al. II, în termeni generali, preciși, clari și fără a mai limita, numai pentru Barouri, forța obligatorie a deciziunilor interpretative: „deciziunile și instrucțiunile Comisiunii permanente a Uniunii avocaților din România, pot arăta, cu putere obliga-

general, pentru motiv de contrarietate între deciziunile casațiilor fiscale, sunt obligatorii, în viitor, tuturor instanțelor, și b) cazul art. 17 al. III, IV și V din legea organică a Curții de Casație, potrivit căreia jurisprudențele stabilite de oricare dintre completele sale obligatorii, completului respectiv, timp de 5 ani, revenirea asupra lor neputându-se face, înăuntrul acestui termen, decât după cazuri, în complet de divergență sau în Secțiuni-Unite. Dacă în acest ultim caz, chestiunea constituționalității art. 17 s'ar putea discuta, cu șanse egale pentru oricare dintre soluțiunile adoptabile, în celălalt caz, al art. 2 al. VI și VII din legea org. judec., noi credem că orice dubiu este exclus. Zisul text este pur și simplu neconstituțional, fiindcă în mod evident contravine prescripțiunilor art. 56 din Constituție.

torie, normele de aplicare și interpretare ale diferitelor dispozițiuni din această lege”.

Așa dar art. 283 al. II citat, întregește, explică și lărgeste câmpul de aplicațiune al disp. din art. 145 pct. n. Puterea obligatorie a interpretărilor date de Comisiunea permanentă a Uniunii, fie pe cale de deciziuni, fie pe cale de instrucțiuni, nemai fiind expres limitată, că în cazul art. 145 pct. n, nu poate fi, în cazul art. 283 al. II, decât generală, adică forța lor de obligativitate se extinde, nu numai în privința Barourilor, dar și deopotrivă în privința tuturor instanțelor judecătorești, administrative, etc.

S'ar putea oare susține că art. 283 al. II, trebuie înțeles în sensul art. 145 pct. n, că adică interpretările date prin deciziunile Comisiunii sunt obligatorii în mod limitat, numai Barourilor ?

Evident nu. Textul art. 283 al. II, nu distinge și „...nec nos...”. Dar mai mult, plecând dela constatarea că însuș art. 145 pct. n. — cum vom arăta mai jos — depășește disp. art. 36 din constituție și cunoscută fiind concepția centralistă, de autoritate și absolută independență Corpului de avocați, pe care o milita proiectul depus și pe care a consacrat-o legea din 28 Decembrie 1931, ar fi illogic să admitem că art. 145 pct. n, limitează câmpul de aplicațiune al art. 283 al. II, câtă vreme invers, apare prin firea lucrurilor, mult mai probabilă.

Dar chiar dacă — prin imposibil — s'ar putea susține contrariul, încă disp. art. 145 pct. n, cum am mai spus, strivesc norma constituțională edictată de art. 36 din Constituție, fiindcă, interpretări obligatorii în mod general sau parțial, adică numai unei anumite categorii sociale, unei anumite bresle, nu pot fi date decât de puterea legiuitoare. Aceasta este voința constituentului și ea nu poate și nu trebuie să fie modificată de legiuitorul ordinar. Ceea ce s'a ținut prin textul art. 36 din Constituție, a fost nu reglementarea interpretării legilor sub raportul persoanelor sau autorităților cărora le sunt obligatorii, ci reglementarea lor sub raportul autorității, exclusiv chemate a le face, exclusivitate care înlătură în mod complet și absolut orice idee de delegațiune, orice idee de concurs.

Din momentul în care celei mai înalte instanțe judecătorești, Supremei Curți — căreia totuș îi revine sarcina și misiunea de a asigura unitatea de legislație prin unitate de interpretare — nu-i este îngăduit a face decât interpretarea legii aplicabile cazului și obligatorie instanțelor de trimitere, prin firea lucrurilor în subordinea sa, numai în cadrul speței judecate, apoi a fortiori trebuie să decidem că nici organului superior de conducere al unei atât de contestate instituțiuni de drept public, cum este Baroul și Uniunea (4), nu-i poate reveni mai multe drepturi, față de organele sale în subordine.

(4) A se vedea în sensul contestării acestui caracter, avizul Consiliului legislativ cu no. 69 din 30 Mai 1930 pct. 50, care îmbrățișând unul din sistemele în luptă, socotește că Baroul

Iată dar, cum disp. art. 145 pct. n, și cu atât mai mult cuvânt disp. art. 283 al. II, din noua lege a avocaților, sunt neconstituționale (5).

Secunda este legea timbrului, votată înăuntrul unei Decemvrie 1931, și publicată la 1 Ianuarie 1932.

Anume, dispozițiunilor vechiului art. 110, li s'au adăugat un nou și final aliniat prin care, avizele Comisiunii instituite pentru rezolvarea dificultăților de aplicare ale dispozițiunilor noii legii a timbrului, sunt declarate obligatorii. Generalitatea și imperativitatea termenilor utilizate în acest nou aliniat, învederează intențiunea legiuitorului ordinar, de a crea pe deasupra tuturor Casațiilor fiscale judecătorești, pedeașupra Secțiunilor-Unite ale Inaltei Curți — competente deasemenea în condițiunile art. 2 din legea org. judec. în această materie, — o nouă super casație, de data aceasta administrativă. Și spunem administrativă, fiindcă participarea unui singur membru al Inaltei Curți, la lucrările acestei Comisiuni, nu-i poate schimba, nu-i poate altera caracterizarea firească, rezultată din modul în care e compusă, din locul unde siejează, din procedura pe care o folosește.

De unde dar, până la 1 Ianuarie 1932, avizele acestei Comisiuni — funcționând în condițiuni absolut identice, celor în care funcționează în prezent — erau pur facultative, supuse deci, cum era și firesc, discuțiunii și aprecierii instanțelor judecătorești, autorităților administrative, etc. evident din punctul de vedere al exactei interpretări, pe care o da textului respectiv, dela această dată, avizele zisei comisiuni sunt obligatorii tuturor, justițibili, autorități și instanțe.

Dacă art. 2 al legii de org. judec. n'ar fi trecut în competența Curților de Apel recursurile fiscale, în genere, Suprema Curte ar fi fost pusă în situațiunea stranie de a primi zilnic, lecții obligatorii și gratuite, dela o comisiune administrativă. Și totuș, statuând în Secțiuni-Unite, pe baza și în cazurile prevăzute de al. VI și VII al citatului text, Suprema Curte, va trebui să aplice fără murmur, fără împotrivire, cazurile Comisiunei Timbrului, ea care are căderea legală și exclusivă de a se pronunța asupra constituționalității legilor. Să mai amintim oare situațiunea Curților de Apel, a Tribunalelelor, a Comisiunilor de apel fiscale, a judecătoriilor, etc. cari se vor transforma, prin firea lucrurilor, în simple unități militare, obligate, nu să-și îndeplinească delegațiunea lor dată de Constituție, ci, pur și simplu, să execute ordinele

și Uniunea sunt instituțiuni publice de drept privat. A se vedea și interesantul raport către Cameră, datorit d-lui avocat V. Toncescu și în care se examinează pe larg această chestiune, nu controversată.

(5) În acest sens, a se vedea avizul de mai sus al Consiliului legislativ, sub „Observațiuni asupra dispozițiunilor finale și tranzitorii” pct. 1.

Comisiunii Timbrului? Din acest punct de vedere, orice comentariu este inutil.

Din punct de vedere constituțional însă, problema se încadrează exact în aceiași termeni, în care am încadrat disp. art. 145 pct. n și 283 al. II ale noiei legi a avocaților. Aliniatul final al art. 110 citat, este neconstituțional, fiindcă lovește în principii pus de art. 36 din Constituție. Din momentul în care, nu se poate contesta că, constituționalmente, numai puterea legiuitoare, aceia care făurește legea, poate să-i dea o interpretare legală, cu drept de autoritate absolută, și cum Comisiunea Timbrului, cași Comisiunea permanentă a Uniunii avocaților, nu se poate cofunda cu această putere și nici nu poate pe calea unei delegațiuni implicite să-i exercite drepturile exclusiv ei conferite, este evident că avizele sale nu pot fi obligatorii, decât prin suprimarea principiilor constituționale.

* * *

Am ales aceste două cazuri de legi inconstituționale, nu pentru că sunt singurele, dar fiindcă sunt cele mai recente și mai ales fiindcă ilustrează, în timp, un record al materiei, record de care puterea legiuitoare nu poate fi însă mândră.

Sunt desigur erori, datorite unei grabe așa de aplicabilă nevrozei vremurilor pe cari le trăim și care nu lasă membrilor adunărilor timpul necesar unei mai îndelungate cercetări și chibzuiri.

Erori pardonabile, și mai ales corectabile. Și noi credem ferm, stăruiam neclintit în această speranță.

VASILE M. THEODORESCU
Prim-președinte Trib. Timiș-Torontal

ART. 21 DIN LEGEA CHIRIILOR DELA 7 APRILIE 1932 CONȚINE DISPOZIȚIUNI DE DREPT COMUN?

Rapiditatea cu care se legiferează la noi după război, puțina grije ce se dă redactării textelor, ceia ce duce uneori la consecința că pe cale de interpretare se violează însăși voința legiuitorului, compromis adesea interese apreciabile și tocmai pe acelea, pe care legea a voit să le apere. Este cazul art. 21 din legea chiriilor dela 7 Aprilie 1932. Iată, în adevăr, cum justifică în expunerea de motive autorul proiectului derogarea adusă dreptului comun: „Dispozițiunile de mai sus (scăderea forțată, prin lege a chiriilor și eşalonarea plății), vădit favorabile chiriașilor, au un corectiv, pe care ni-l impunea simțul de echitate și justiție: acela ca plata de chirie să se facă la momentul arătat în lege. De aci procedura ce am introdus...” Cu alte cuvinte legiuitorul socotea legea proprietarilor din 1903 insuficientă pentru acest scop și a voit să creeze un instrument procedural mai rapid. Rezultatul: felul cum textul a fost redactat a împărțit instanțele judecătorești asupra chestiunii celei mai importante, aceea a competenței, ajungându-se la un adevărat haos: proprietarul, care cere expulzarea chiriașului rău platnic, este trimis de judecătorul de ocol la tribunal de tribunal la judecătorul de ocol și de amândoi la Inalta

Curte pentru regulator de competență. Până atunci chiriașul continuă a locui imobilul fără plată. După cum hazardul face să judece un magistrat sau altul, procesul ia o soluție sau alta.

Dovedindu-se insuficient sistemul de legiferare și unicul control al comisiunilor corpurilor legiuitoare, preocupate mai mult de fond decât de forma textelor, propunem două procedee destul de ușor de pus în practică. Primul: să se dea Inaltei Curți posibilitatea de a-și îndeplini cu adevărat menirea de a coordona și veghea la stricta și uniforma aplicare a legilor, fără a mai aștepta neputincioasă să fie sesizată de vreun recurs util, subiectiv. Ceia ce în sistemul actualei legi de organizare (art. 22), constituie o excepție pentru cazurile când o instanță judecătorească a călcat flagrant legea, poate deveni o procedură de drept comun, prin introducerea unui contencios obiectiv al legilor: sesizându-se singură sau de procurorul general, oridecâteori interpretarea unei legi este susceptibilă de controverse, prejudiciind interese demne de protecțiune, Inalta Curte va da interpretarea textelor în discuție, în mod principial, dacă nu obligatoriu, cel puțin cu aceeași valoare indicativă ce au deciziile Casei și în prezent. Al doilea procedeu: să se dea în căderea consiliului legislativ să-și dea avizul și asupra modului de redactare a textelor. În acest scop, legea, odată votată, va fi din nou prezentată consiliului, care, păstrând spiritul textelor, le va da redactarea cea mai clară. Și pentru a nu se pretinde că această colaborare „tehnică” a unei instituțiuni de stat poate altera suveranitatea parlamentului, legea va putea fi readusă în parlament spre a se vota din nou textele modificate numai din punctul de vedere al redactării. Este în interesul statului să nu fabrice legi, care, departe de a soluționa conflictele între cetățeni, devin, ele, un izvor de noi conflicte. Ingreuizarea ce propunem, departe de a stânjeni, epurează și clarifică activitatea legislativă.

Inchizând, paranteza, să revenim la legea chiriilor. Spre deosebire de legile anterioare, care au perpetuat un regim excepțional în materie de locațiune și care se limitau totdeauna la aceasta, adică la prelungirea forțată și cu o chirie redusă a unei anumite categorii de contracte, legea din 7 Aprilie 1932 întinde o serie nouă de dispozițiuni, tuturor contractelor în curs și viitoare și anume: maximalizarea chiriilor, luându-se de criteriu chiria din 1929, care se reduce cu 25 sau 30 la sută; plata se poate face trimestrial, iar pentru funcționari, pensionari și muncitori manuali lunar, chiar dacă în contract s'a stipulat un termen mai lung; plata se poate face valabil în 5 zile libere dela data exigibilității; neplata la termen atrage rezilierea contractului de drept, fără somație, adică ceia ce în contracte se numește pact comisoriu expres de gradul trei, prin derogare dela art. 1024 c. civ.

În consecință, sunt interzise și termenele de grație; chiriașul nu poate dovedi plata, reducerea sau păsuirea pentru chirie decât cu act scris, interogator sau jurământ. Este, poate, singura inovație binevenită a legii, umplând lacuna legii proprietarilor care reglementează numai procedura, dar păstrează regimul defectuos al probelor din dreptul comun; interzicerea subînchirierii prin lege, de unde până acum interzicerea trebuia să fie contractuală (art. 1418 c. civ.). În fine, discutata inovație a art. 21 care derogă dela legea proprietarilor și accelerării dând în competența tribunalului, care judecă în complet special de jude-

cător unic, în camera de consiliu și de urgență, cu apel la complectul tribunalului în 10 zile libere dela pronunțare și cu recurs la Curtea de apel în 15 zile libere „procesele de evacuare pentru neplata chiriei cum și cele pentru reducerea chiriei, care izvorăsc din legea de față”. Este incontestabil că tribunalul, care judecă cererea principală — evacuarea — poate judeca și accesoriul — plata chiriei în restanță și a daunelor — chiar dacă după quantum ar fi de competența judecătorei, după cum este iarăș evident că procesele care au de obiect numai plata chiriei se judecă mai departe după legea accelerării cași procesele de evacuare cari decurg din legea chiriilor, dar nu-și au cauza în neplata chiriei, adică cele ce izvorăsc din situațiile reglementate de art. 8, 9 și 10 sau procesele de evacuare pentru că locatarul nu-și îndeplinește celelalte obligațiuni ce decurg din contract sau din lege, ca abuzul de folosință, subînchiriere ilicită, nemobilarea apartamentului, schimbarea destinației imobilului etc.

Dispozițiunile noi ale legii din 7 Aprilie constituie, pentru toată durata legii, incontestabil dispozițiuni de drept comun. Art. 11 fixează maximumul chiriei „în contractele de locațiunea imobilelor urbane în curs”, chirie pe care art. 14 o declară obligatorie și pentru contractele „care se vor încheia după intrarea în vigoare a acestei legi”, iar art. 17, cu care începe seria celorlalte dispozițiuni, precizează că se ocupă de „toate locațiunile de imobile urbane servind drept locuință”.

Legea exclude o singură categorie de imobile: cele construite în baza legilor de încurajare a construcțiilor (art. 16). Ținem să precizăm de acum că, din felul cum este așezat art. 16, deducem că legiuitorul a voit să facă o excepție numai în ce privește chiria, înțelegând să o lase la libera tranzacție. Nu sunt, însă, exceptate imobilele noi și dela celelalte dispozițiuni subsecvente, dintre care unele sunt în favoarea proprietarilor. Atât așezarea art. 16, cât și generalitatea termenilor art. 17, imediat următor, care parcă a voit tocmai să înlăture echivocul, îndreptățesc această interpretare.

Dintre inovațiunile legii, una — quantumul chiriei — este declarată de ordine publică (art. 14). Trebuie reținut pentru cele ce vor urma acest fapt că se creiază un maximum, peste care voința părților nu poate trece. Chestiunea competenței, astfel cum o reglementează art. 21, incontestabil este tot de ordine publică, fiind o competență ratione materiae. Părțile vor putea tranzige numai pentru cea ratione loci. În privința celorlalte dispozițiuni, pentru toată durata legii, în lipsa unui text care să le declare de ordine publică, părțile pot încheia convențiuni contrare. Astfel locatarul nu se poate obliga valabil să plătească peste maximumul legal, dar poate stipula o plată semestrială.

În lipsa, însă, a unor stipulațiuni contrare, textele sunt aplicabile, ca orice texte interpretative și de drept comun, care implică un abrogat textele contrare din legile anterioare. Pentru contractele în curs, evident că aceste texte modifică stipulațiunile contrare.

Prima concluzie la care ajungem este că, fiind vorba de dispozițiuni de drept comun, care lovesc toate contractele în vigoare la promulgare și încheiate posterior, nu se mai poate vorbi de două categorii de contracte, unele fiind reglementate de dreptul comun anterior legii din 7 Aprilie, și altele reglementate de legea aceasta. Toate contractele de închiriere sunt reglementate de legea chiriilor, legea proprietarilor și codul civil cu legea accelerării, în măsura în care a-

cestea din urmă nu au fost abrogate. De aici o a doua concluzie: art. 21, care nu trebuie citit izolat, ci în complexul celorlalte texte, conține și el norme de drept comun. Când, dar, se vorbește de procesele de evacuare pentru neplata chiriei „care izvorăsc din legea de față”, cum toate contractele de închiriere cad sub prevederile acestei legi, implicit recunoaștem că sunt de competența tribunalului. Legea nu se putea ocupa, firește, de contracte expirate, ale căror efecte sunt stinse, nici de contractele ce se vor încheia după ce legea va înceta să se aplice, legea nu poate reglementa decât contractele ale căror efecte se produc cât timp este în vigoare. Când, dar, unele instanțe fac distincțiuni între contractele în curs de executare și cele posteriore datei de 7 Aprilie. (Jud. III, București, 30 Sept. 1932, *Jurisprudența Generală* 1932, sp. 1173, pag. 1159), ba chiar la contractele în curs de executare, între contracte „la libera tranzacție” și contracte modificate de lege. (Trib. Ilfov I c. c. sent. no. 896 din 17 Sept. 1932, *Jurisprudența Generală* 1932 sp. 1174, pag. 1159; Trib. Cetatea Albă, sent. no. 175 din 26 Sept. 1932, *Jurisprudența Generală* sp. 1172 pag. 1158) se uită tocmai ceea ce am evidențiat mai sus că, spre deosebire de legile chiriilor anterioare, legea de față atât pentru quantumul chiriei, cât și pentru celelalte dispozițiuni declară expres și categoric că dispune pentru toate contractele de închiriere a imobilelor ce servesc de locuință.

Este drept că legiuitorul însuși a sugerat această eroare din felul defectuos cum a redactat textul, căci singur vorbește de procesele de evacuare „care izvorăsc din legea de față”, ceea ce presupune că există altele care nu izvorăsc din această lege. Acesta este de altfel unicul argument ce se poate aduce în teza ce combatem. Răspundem: În primul rând prima virgulă poate despărți o idee și expresiunea de mai sus să se refere numai la a doua categorie de litigii și anume pentru reducerea chiriei. După normele obicnuite de interpretare (art. 978 și 982 c. civ.) trebuie să luăm interpretarea cea mai potrivită cu restul legii, ori cealaltă interpretare ar duce la constatarea unei inadvertențe din partea legiuitorului. În adevăr, se prea poate ca legiuitorul să fi uitat, ca și interpreții săi, că a reglementat *toate contractele de închiriere* și că, deci, „legea de față” conține norme de drept comun (art. 11 și 17 sunt categorice) și ca atare toate procesele de evacuare pentru neplata chiriei izvorăsc din această lege. De altfel se pare că pentru legiuitor termenul de „legea de față” a fost un fel de clauză de stil, de teamă ca în grabă să nu comită vreo eroare, tot așa cum în hotărârile judecătorești, când se motivează sumar admisibilitatea unei probe, nu se uită a se spune că proba este admisibilă „în speță”. Să eliminăm de pildă art. 20, care este pus fără continuitate între art. 19 și 21; ei bine, și la art. 19, care prevede că neplata la termen desființează de drept contractul, deci nimic mai firesc decât să fie o dispoziție de drept comun, legiuitorul nu a uitat să adauge că aceasta este numai „în toate contractele de închiriere intrând în prevederile legii de față”. Să nu uităm apoi că atât această dispoziție, cât și creierea unei jurisdicții speciale, în citatul pasagiu din expunerea de motive au fost pentru legiuitor compensații pentru sacrificiul ce le-a impus proprietarilor obligându-i să primească o chirie redusă și plătită în rate mici, dar am văzut că aceste sacrificii au fost prevăzute pentru toate contractele de închiriere.

Mai rămâne o a treia posibilitate pentru a cruța pe legiuitor de imputarea unei inadvențențe: întrebându-l expresiunea de „legea de față”, el a voit să excludă implicit acțiunile de evacuare pentru neplata chiriei la *contractele de arendare*, care după legea proprietarilor se bucură de aceiași protecție cași cele de închiriere. Este adevărat că art. 1413 c. civ. diferențiază prin nomenclatură „închirierea” de „arendare”, dar nu este mai puțin adevărat că în limbajul curent se întrebuintează expresiunea de „închiriere” și ca gen, nu numai ca speță. Cum legea chiriilor se ocupă numai de „imobilele urbane, ce servesc de locuință”, este posibil ca legiuitorul să fi voit a-și manifesta încă odată voința de a nu se extinde dispozițiunile și la arendare.

De altminteri chiar expresiunea întrebuintată de lege este nefericită. Ce înseamnă un proces de evacuare pentru neplata chiriei, care isvorăște din legea de față? Legea nu este izvor de procese, ci de obligațiuni și violarea acestora provoacă procesele. Propriu vorbind, textul nu poate fi cetit decât: „procesele de evacuare pentru neplata chiriei, pe care o fixează legea de față”. Dar atunci echivocul este lămurit, căci, fie că este vorba de cuantumul global al chiriei (art. 11 și 12) fie că e vorba de ratele de plată (art. 17) legea s'a ocupat de toate contractele în curs și viitoare. Este chiar ușor să creiem un silogism perfect, după toate regulile clasice. Remarcăm că din acest punct de vedere, este indiferent dacă se cere rezilierea unui contract la libera tranzacție sau a unuia prelungit forțat, căci la ambele legea fixează chiria, nu diferă de cât cuantumul.

Pentru a învedera valoarea acestei argumentațiuni, este necesar să cercetăm o altă chestiune privitoare la interpretarea art. 15. Penultimul alineat prevede că „până ce instanța judecătorească va fixa reducerea, chiriașul va plăti chiria contractuală”. Dacă acest text ar avea o aplicațiune generică pentru toate reducerile specificate de art. 11 și 12, atunci s'ar putea susține că sunt două categorii de procese de evacuare pentru neplata chiriei; după cum chiria a fost sau nu diminuată prin hotărâre definitivă judecătorească (pentru care numai tribunalul este competent art. 21). În acest caz reducerea legală n'ar putea fi opusă de chiriaș pe cale de excepțiune decât dacă are o hotărâre investită, prin derogare dela principiul de drept comun că judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii. Și în acest caz, totuși, ar rămâne chestiunea cealaltă a ratelor de chirie, care, în lipsa unui text contrar, poate fi opusă pe cale de simplă excepțiune. Dar interpretarea de mai sus este complet eronată. Alineatul reproduș se referă numai la un caz special, prevăzut de al. 2 și 3 din art. 15 și anume când imobilul nu fusese închiriat la 26 Octombrie 1929 și la acea dată nici nu era imposabil; în lipsa unui criteriu fix pentru o reducere și recalculare automată a chiriei, *justitia* va fixa chiria și până la pronunțare chiriașul va plăti chiria contractuală. Dimpotrivă, în cazurile obicinuite ale art. 11 și 12, primul alineat prevede expres că „reducerea se operează de plin drept”, deci se poate opune pe cale de excepțiune. Art. 15 nu poate constitui, așadar, un argument contrar tezei noastre, dimpotrivă.

Să presupunem acum un contract în curs de executare la promugarea legii sau încheiat posterior — din punctul de vedere ce ne preocupă este absolut indiferent față de art. 14 și 17 — care stipulează o chirie

sub maximul legal, deci licită și plătilabilă în rate conforme art. 17. Înseamnă aceasta că un proces de evacuare pentru neplata chiriei nu mai isvorăște acum „din legea de față” (cum pare a argumenta sentința citată a Trib. Ilfov s. I c. c. no. 896 din 17 Sept. 1932)? Credem că nu. Prin simplul fapt că legea prevede un maximum, *tocmai pentru a ști dacă se atinge sau nu acest maxim, chiria trebuie raportată la el*. Deci, în fapt, totdeauna se ridică problema cuantumului chiriei, pe baza legii din 7 Aprilie. Dar când se cere evacuarea, legea dă în competența exclusivă a tribunalului stabilirea acestui maximum. Cum poate judecătorul de ocol aprecia valabil dacă suma pretinsă e sau nu cea legală? Este o încălcare de competență. Se va spune: cel puțin când pârâțul lipsește sau, prezent, nu pretinde recalcularea chiriei, el rămâne competent. Răspundem: după legea sa organică, judecătorul de ocol este obligat a ridica din oficiu toate apărările, pe care pârâțul neglijează a și le face, deci cu atât mai mult în lipsă, mai ales că aici este oarecum o dispoziție de ordine publică. În al doilea rând, tocmai pentru că este o chestiune de ordine publică, pârâțul o poate ridica și în apel, cu atât mai mult cu cât recalcularea chiriei pune în discuție o competență *ratione materiae*. Ce va face tribunalul în acest caz și, să reținem, tribunalul în complet de doi judecători, după legea proprietarilor? Fie și numai în cazul când va constata în fond că trebuia redusă chiria, deci, cel puțin acum neconstatat, judecătorul de ocol nu era competent. Admițând incidentul, va evoca fondul în primă și ultimă instanță, privând pe părți de dublul grad de jurisdicție, căci hotărârea dată de un judecător incompetent este inexistentă? va sesiza pe judecătorul unic, care va reîncepe litigiul? sau Inalta Curte va da un regulator de competență, deși nu există conflict între două instanțe de același grad? Iar în fond, judecătorul de ocol a administrat probe după dreptul comun, căci partizanii consecuenți ai sistemului opus trebuie să elimine la judecătorul de ocol și art. 19 și 21 al. final. Quid dacă a acordat, conf. art. 1021 c. civ. un termen de grație sau a înconștientat o probă cu martori pentru dovedirea plăței sau îngăduinței? Va face tribunalul tabula rasa de toate cele petrecute la judecătorul de ocol și va reface procesul pe baza art. 17 și urm.? Dar dacă judecătorul de ocol a reziliat contractul pe motiv că nu s'a făcut plata semestrial, conform contractului și acum, pe baza art. 17, se constată că plata trimestrială sau lunară este legală? Sau că plata făcută în a cincea zi dela scadență nu este valabilă?

În dreptul comun criteriul pentru aprecierea competenței îl dă obiectul acțiunii, astfel cum, pe riscul său, l'a fixat reclamantul, care leagă instanța, provocând contractul judiciar între el și pârît. Pârîtul poate discuta competența, dar numai raportându-se la obiectul acțiunii. Ei bine, de data aceasta nu am mai avea o competență dată de obiectul acțiunii, adică de reclamant, ci de pârît, care poate primi a se judeca la judecătoria de ocol după legea proprietarilor, dar poate și excepta că i se cere o chirie mai mare decât cea legală și în acest caz provoacă declinatoriul. Observăm că rămâne întreagă chestiunea și dacă după legea accelerării procesul este de competența tribunalului, căci alta este procedura legii proprietarilor și alta procedura legii chiriilor. Competința ar rămâne pur și simplu la bunul plac al pârîtului, de cele mai multe ori de rea credință, care va aștepta să epuizeze

toate mijloacele de apărare în fond, pentruca abia în ultimul moment să ridice excepția, sau — fiind vorba de o competență ratione materiae — se va prevala de ea tocmai în apel sau încă și în recurs. Evident că așa ceva este inadmisibil. Pârâitul ar ridica excepția când ar ști că nu este fondată și ar păstra surpriza când ar ști că este întemeiată. Judecătorul nu poate din oficiu obliga pe reclamant să-i aducă și contractul de închiriere din 1929 pentru a recalcula, el, chiar, în tăcerea pârâtului, care nu pretinde că i se reclamă o chirie exagerată.

De altfel dacă lăsăm laoparte categoria contractelor în curs de executare la 7 Aprilie 1932, la care chiria se păstrează sau se reduce prin raportare la maximul legal, și trecem la categoria contractelor încheiate ulterior, ar fi greu să se susțină că procesele de evacuare pentru neplata chiriei, nu izvorăsc acum din legea de față. În adevăr, aceasta este evident când contractul, în disprețul legii, stipulează o chirie ilicită — ceiace înseamnă că proprietarii, cari vor să evite surprizele și de altă parte să-și asigure procedura accelerată ce legea (creiază, nu au decât să stipuleze o chirie mai mare decât cea legală, dat fiind că în afară de reductibilitate, legea nu mai prevede alte sancțiuni

Dar când părțile au stipulat o chirie legală, înseamnă oare aceasta că acum chiria își are origina exclusiv în voința părților? Nu, când o lege maximalizează prețurile, intervenind forțat și modificând contractele existente, iar pentru cele viitoare impunând norme obligatorii, substituie voința sa celei a contractanților și faptul că aceștia respectă — ceiace este firesc — legea, nu înseamnă mai puțin că obligațiunea al cărei conținut legea le-a dictat, decurge numai din voința lor. Sunt obligațiuni legale, cu atât mai mult cu cât textele sunt de ordine publică. Este cel puțin o prezumție că voința părților a fost stânjenită și silită să se conforme voinței superioare a legiuitorului. Și nu este absurd să ne închipuim că legiuitorul a creat o jurisdicție cu o procedură specială numai pentru aceste contracte care violează legea, ceiace, teoretic cel puțin, trebuie să fie excepția?

Cele ce am spus despre quantumul chiriei au valoare și pentru cealaltă restricțiune legală: plata semestrială și lunară. Nu avem decât să presupunem un contract a cărui chirie nu depășește maximul legal, dar care este stipulat să fie plătită semestrial sau anual. Reclamarea chiriei contractuale, expuse pe proprietar la excepțiunea art. 17, ceiace pune în discuție și competența, căci procesul izvorăște tot din „legea de față”. Dar dacă proprietarul precaut reclamă la judecătoria chiria conform cu art. 17, renunțând la clauza caducă a contractului, înseamnă oare aceasta mai puțin că modificarea contractului s'a făcut prin lege și deci și litigiul izvorăște din „legea de față”?

Dacă raportăm textul art. 21 la rațiunea creierii lui așa cum o expune autorul proiectului și anume că a voit să compenseze sacrificiile ce impune proprietarilor prin maximalizarea chiriilor, reducerea ratelor de plată și acordarea termenului de 5 zile pentru plată, prin creierea unei proceduri rapide, este incontestabil că ori câteori locatorul a suportat unul din sacrificiile de mai sus — și obligațiunea de a aștepta plata 5 zile libere după scadență totdeauna — are dreptul să se prevala de procedura art. 21. Repetăm, eroarea celor ce susțin sistemul restrictiv provine din aceea că au uitat că cele trei sacrificii legea le-a impus, la toate contractele de închirierea imobilelor ce

serveșc de locuință, cum se exprimă categoric și art. 11 și art. 17. Din moment ce legea se ocupă de toate contractele de închiriere, prezente și viitoare, toate procesele de evacuare pentru neplata chiriei izvorăsc din lege și, ca atare, sunt de competența tribunalului. Faptul că evacuarea a existat și în regimul legilor anterioare, nu trebuie să sugereze vreo eroare.

Legea chiriilor nouă nu creiază acțiuni noi, ci păstrează tot acțiunile dreptului comun, în speță evacuarea pentru neplata chiriei. Nu există decât o singură acțiune de evacuare pentru neplata chiriei. *Expresivă deci „care izvorăsc din legea de față” se referă nu la acțiune, ci la chirie și modalitățile ei de plată.* Din lege nu izvorăște o acțiune specială, dar legea prevede o chirie specială. Această constatare este suficientă pentru a răsturna un argument aparent de text adus în sprijinul teoriei contrare (v. nota Adrian Schatz în *Jurisprudența Generală* no. 37 din 17 Nov. 1932) și anume că în textele, pe care legiuitorul a voit să le facă de o aplicațiune generală, ca art. 14, 17, 20, a avut grija să o spună expres, pe când în art. 18, 19 și 21 a limitat aplicațiunea numai la imobilele ce beneficiază de legea de față. Expunerea de motive este clară: avantajele ce creiază aceste texte pentru proprietari sunt compensația sacrificiilor ce le impune prin celelalte. Ce alt înțeles poate avea de pildă art. 19 care introduce prin lege pactul comisoriu expres? Și pe acelaș plan în intenția legiuitorului este și competența tribunalului în complet special. Noi credem că tocmai prin faptul că la art. 11, 14 și 17 legiuitorul a arătat expres generalitatea legii — și acolo trebuia să o facă — nu mai era nevoie să o repete la art. 18, 19 și 20, care sunt — simetric — textele cu caracter opus, dar ca un complement al celor dintâi: după sacrificii, avantajele. Expresivă „legea de față” nu poate avea întâi altă interpretare decât că referindu-se la chirie și modalitățile ei de plată, servind pentru a face legătura între cele două serii de texte și al doilea nu are altă justificare decât aceea, pe care am dat-o supra.

Cât privește așezarea art. 21 spre sfârșitul legii, din care un partizan al sistemului nostru (v. nota d-lui Barbu Scodărescu în *Jurisprudența Generală* no. 26 28 Iulie 1932) trage un argument în favoarea tezei, iar un adversar (d-l A. Schatz, nota precit.) un argument contrar, nouă ni se pare hazardat și un argument și celalt dat fiind că avem de-a face cu o lege care nu conține decât 27 articole și nimic mai firesc decât așezarea dispozițiilor privitoare la competență spre sfârșit. Am reținut numai faptul că textul este așezat lângă celelalte dispozițiuni care au toate caracterul de drept comun pentru toată durata legii.

ILIE I. STOENESCU,

Doctor în Drept, judecător la judec. IV București

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. I

Audiența dela 22 Iunie 1931

Prezidenția d-lui D. VOLANSCHI Prim Președinte
Deciziunea civilă No. 828

Legea proprietarilor. Contract autentic. Ordonanță de evacuare. Apel. Admisibilitate. Termen. De când curge. (Art. 1, 2, 3, 12 și 13 legea proprietarilor).

1. *Deși prin art. 13 din legea proprietarilor, se acordă chiriașului dreptul de contestație în contra ordonanțelor date pe baza art. 2, de aci nu rezultă că*

el a suprimat dreptul de apel în contra lor, deoarece contestațiunea este o cale de retractare, iar nu de reformare.

2. In ce privește termenul pentru introducerea a. cestui apel, art. 12 care organizează dreptul de apel în materie, nu prevede decât un termen dela pronunțare, fără distincțiune, între cazul în care ordonanța de expulzare a fost dată pe cale grațioasă și acela când ea s'a pronunțat în urma unor debateri contradictorii.

S'a ascultat d-nii avocați Filderman pentru recurenți și M. Flechtenmacher pentru intimat, precum și concluziunile d-lui Procuror General Viforeanu, pentru respingere.

Curtea, deliberind:

Considerând că, după cum rezultă din art. 1, 2, 3 și urm. legea proprietarilor, legiuitorul din 1903, pentru valorificarea drepturilor rezultând pentru proprietari din contractele lor de închiriere, le pune la îndemână atât o cale sumară și excepțională (art. 2 și 3) cât și calea dreptului comun (art. 20); că, atunci când ei vor să beneficieze de calea excepțională, legiuitorul are în vedere două situațiuni deosebite și anume: cazul când cererea proprietarului se întemeiază pe contracte de închiriere autentice și cazul când contractul de locațiune nu îmbracă această formă.

Că pentru primul caz, dacă în acelaș timp contractul prevede clauza rezolutorie expresă și este investit cu formula executorie, iar cererea proprietarului are drept obiect plata chiriei sau evacuarea chiriașului pentru neachitarea ei, legiuitorul din 1903 prin art. 2 a pus la dispoziția proprietarilor o procedură care are caracterul unei căi de executare, în virtutea căreia dânsii pot cere și obține în camera de consiliu și fără citarea părților, o ordonanță din partea judecătorului de ocol sau președintelui Tribunalului, după competența determinată de valoarea locativă a contractului, pentru evacuarea chiriașului.

Că, pentru cazul când contractul nu este autentic, sau, deși autentic, proprietarul nu voește să se folosească de disp. art. 2, care nu-s obligatorii pentru ei, sau cere valorificarea altor pretenții decât plata chiriei sau evacuarea, legea le pune la dispoziție prin art. 3, calea contencioasă, cu citarea părților, prevăzând însă pentru judecarea acestor cereri o procedură mai expeditivă decât aceea din dreptul comun.

Având în vedere că legiuitorul din 1903 organizând prin art. 12 și 13 și căile de atac în materie, dispune prin art. 12 că hotărârea președintelui sau judecătorului de ocol astfel pronunțată, va putea fi atacată în apel în termen de 3 zile dela pronunțare, iar prin art. 13, după ce determină modul de judecată al contestațiunilor la executare, precizează prin alin. 2 că cel ce a uzat de calea contestației, nu mai poate face apel conform art. 12.

Considerând că prin cuvântul „hotărâre” întrebuințat de legiuitor în art. 12, are a fi înțeles și ordonanțele date de judecătorul de ocol sau președintele Tribunalului în virtutea art. 2 din lege, deoarece termenul de hotărâre este general și cât timp dreptul de apel în contra acestor ordonanțe nu a fost ridicat în mod expres, el subzistă, în virtutea principiului general de procedură al celor două grade de jurisdicție; că, acest termen de apel nu poate fi decât cel prevăzut și reglementat de art. 12, acesta fiind singurul prevăzut de legiuitorul din 1903; că, aceste ordonanțe neavând caracterul unor ordonanțe prezidențiale în sensul celor prevăzute de art. 66 bis pr. civ., pentru lua-

rea de măsuri provizorii și conservatorii, ei fiind hotărâri intervenite pentru constatarea unor drepturi în favoarea proprietarului, ele sunt supuse apelului la instanța superioară: Tribunal, sau Curte de apel, după cum ordonanța a fost dată de judele de ocol, sau președintele Tribunalului.

Considerând că, deși prin art. 13, legiuitorul acordă chiriașului dreptul la contestație în contra ordonanțelor date pe baza art. 2, de aci nu rezultă că el a suprimat dreptul de apel în contra lor, deoarece contestațiunea este o cale de retractare, iar nu de reformare; că din punerea în concordanță a dispozițiunilor acestui text cu cel din art. 2 și 12 rezultă că în contra ordonanțelor de evacuare legiuitorul din 1903 a instituit două căi de atac și anume: apelul la instanța superioară și contestația la executare, făcută înaintea aceleiași instanțe, partea având facultatea de alegere, iar potrivit art. 13 alin. 2 calea aleasă exclude pe cealaltă.

Că, dar apelul recurentului la Curtea de fond contra ordonanței președintelui Tribunalului Ilfov, bine a fost declarat admisibil în drept.

Considerând, în ce privește termenul pentru introducerea acestui apel, că art. 12 care organizează dreptul de apel în materie, nu prevede decât un termen de 3 zile dela pronunțare, că, deși ordonanțele de expulzare se dau pe cale grațioasă, iar nu cu citarea părților, însă art. 12 nu face nici o deosebire în această privință și ca atare termenul este a se calcula și în aceste cazuri tot dela pronunțare.

Că astfel fiind, cu drept cuvânt și cu o exactă aplicare a principiilor legii, Curtea de fond a decis că apelul introdus de recurent peste 3 zile dela pronunțare este tardiv, astfel că, motivul I de casare este nefondat și urmează a fi respins.

Considerând că, prin respingerea acestui motiv, urmează a se respinge și recursul, fără a se mai discuta celelalte motive de casare, deoarece odată ce apelul a fost tardiv introdus, devine inutil a se mai examina dacă cererea intimatului către Tribunal trebuie să prevadă domiciliul real, sau cel ales al recurentului cum se susține în motivul II, cum și modul în care trebuia făcută comunicarea ordonanței Tribunalului, chestiunea e pusă în discuțiune în motivul III, iar motivul IV se referă la chestiunea de fond, ce nu pot fi examinate odată ce recursul a fost tardiv introdus.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

NOTĂ. — Revenind asupra unei jurisprudențe bine fixate ¹⁾, Inalta Curte de Casație s. I-a în complot de divergență sub președinția d-lui Volanschi a stabilit, prin decizia de mai sus, că în contra ordonanței date conform art. 2 din legea proprietarilor se poate face apel, dar numai în trei zile dela pronunțare.

D-l St. Antim ²⁾, punându-se din punctul de vedere că apelul în contra ordonanței este admisibil, a căutat să arate ilogicitatea soluției ce adnota, deoarece, suprimă în realitate dreptul de apel.

1) Vezi citațiunile în nota d-lui St. Antim din Pandectele Române, 1932, I, 26 și în Mircia Paraschivescu, Legea proprietarilor, 1932, passim, care are bibliografia aproape completă a chestiunii.

2) In Pandectele Române, 1932, I, 26 nota.

Punându-mă pe un punct de vedere cu totul opus, găsesc totuși și eu criticabilă soluția Inaltei Curți.

Pentru o mai bună ordine în expunere va trebui întâi să analizez argumentele ce se invoacă pentru a se admite dreptul de apel contra ordonanței date conform art. 2 legea proprietarilor.

Aceste argumente se pot reduce la cinci; le voi indica sumar, urmând ca pe măsura criticării lor să le mai dezvolt.

1) Primul motiv pentru admiterea dreptului de apel ar fi acela că oriunde legea nu răpește în mod expres dreptul de apel, acest drept există în virtutea principiului celor două grade de jurisdicție.

E un argument aproape general, decizia ce criticăm îl întrebunțează și ea.

2) Totuși se recunoaște (cel puțin implicit) că numai hotărârilor judecătorești se aplică principiul celor două grade de jurisdicție, astfel că ordonanța ar fi exclusă dela beneficiul acestui principiu. Și atunci se adaogă al doilea argument :

Ordonanța dată conform art. 2 legea proprietarilor nu e o ordonanță prezidențială ci o adevărată hotărâre. În sprijinul acestei susțineri se aduc următoarele observații :

a) Ordonanța de care ne ocupăm nu are caracter provizoriu și simplu conservatoriu, ca toate ordonanțele prezidențiale, ci are un caracter de definitivat (motivare din decizia ce critic);

b) Ordonanța capătă prin neapelare autoritate de lucru judecat;

c) Ordonanțele desesizează instanța ca și hotărârile;

d) Art. 12 și 13 numesc ordonanțele „hotărâri”;

e) Ordonanțele sunt executorii cf. art. 11 legea proprietarilor și executorii sunt numai hotărârile;

f) Mai mult, ordonanțele sunt declarate executorii deși un act autentic investit este executoriu, de unde rezultă că numai fiind că există contra ordonanțelor apel, art. 11 le-a prevăzut executorii;

g) Ordonanțele au efect retroactiv, pe data introducerii cererii;

h) Ordonanțele prejudecă fondul, deoarece art. 14 legea proprietarilor permite a se cere o chirie nouă devenită exigibilă.

3) Odată ce însă se admite că ordonanța este o hotărâre, atunci art. 12 vorbind de hotărâri fără a distinge, urmează a se aplica și ordonanțelor acest articol, deci ordonanțele se pot apela.

4) Din textul art. 11 — care spune: „Executarea nu poate fi suspendată nici prin apel, nici prin contestare” — ar rezulta că și în contra ordonanțelor există apel.

La fel, art. 19 și 20 legea proprietarilor vorbesc de executări în general, dacă n'au fost apelate sau contestate.

5) Contestația e o cale de retractare, nu de reformare (motiv din decizia ce critic).

* * *

Să fie oare valabile argumentele de mai sus ?

Mi se pare că a invoca principiul celor două grade de jurisdicție într'o materie unde nu se știe încă dacă e vorba de o hotărâre judecătorească sau de o ordonanță prezidențială, e cel puțin prematur.

Iar a-l invoca mai apoi, e desigur inutil, căci ori stabilim că e vorba de o hotărâre — și atunci art. 12 legea proprietarilor ne stă la dispoziție ca să ne arate căile de atac, — ori stabilim că e vorba de ordonanță prezidențială sau mai știu eu ce altceva, și atunci principiul celor două grade de jurisdicție nu se mai aplică în cauză, rămânând a găsi în însăși natura ordonanței căile ei de atac.

Primul argument putea deci lipsi din decizia de care mă ocup ³⁾. Să vedem atunci celelalte argumente, începând cu argumentul hotărâtor că ordonanța nefiind provizorie ci având caracter de definitivat, este o hotărâre.

Mi se pare că nodul problemei (și rezolvarea ei) aci stă. Și mi se mai pare că tocmai întrebarea principală nu s'a pus încă în materia asta a cărei sferă încalcă și peste grațios și peste contencios.

Iată întrebarea pe care o socot principală :

Hotărârile cu aplicare provizorie trebuie oare confundate cu acele hotărâri care deși revocabile (retractabile, fără autoritate de lucru judecat, expresia e indiferent și echivalentă) sunt totuși date cu intenția de aplicare definitivă ?

Iată de pildă un abarent neproprietar care construiește. Fără îndoială ordonanța de référé care oprește construirea mai departe se va aplica provizoriu, până la judecarea fondului după drenal comun.

Caracterizarea acestui fel de ordonanță mi se pare ușoară: **ele nu prejudecă fondul, care în aceste materii există separat de conținutul ordonanței.**

Iată în schimb o cerere de liberare de bani; prima cerere e respinsă. Provizoriu ? Desigur că nu. Fondul cererii a fost atacat ? Desigur că da, complect atacat.

A doua cerere e admisă, banii se liberează. Provizoriu ? E ridicolă întrebarea. Fondul cererii se atacă ? Nici vorbă, el e epuizat, nici o nouă judecată nu mai e în perspectivă.

Încă un exemplu, de data aceasta din ordonanțe :
Prezidentul dă o ordonanță de transcriere, sau

3) Totuși argumentul n'a lipsit din decizie și explicație este și pentru asta. Ca să integrezi ordonanța în cadrul hotărârilor din art. 12 trebuie întâi s'o faci apelabilă pe altă cale decât pe baza acestui art. 12. Și această altă cale s'a crezut a fi găsită întrebunțând principiul celor două grade de jurisdicție.

Dar explicație nu înseamnă și aprobare. Consider greșit procedeu logic întrebunțat.

dispune vânzarea unui gaj comercial. Amândouă ordonanțele intră în cadrul art. 66 bis. al. I, Pr. civ. Sunt ele însă provizorii? Transcrierea se va mai complecta prin altă judecată? Gajul nu se va vinde definitiv ci numai provizoriu? Ordonanța de vânzare a gajului nu prejudică oare fondul? Mi se pare că-l epuizează definitiv.

Din cele de mai sus mi se pare că apare clară distincția între jurisdicția grațioasă provizorie și jurisdicția revocabilă:

Jurisdicția grațioasă provizorie se aplică împrejurărilor în care există un fond separat de obiectul cererii actuale, fond pe care admiterea cererii actuale nu-l prejudică.

Jurisdicția revocabilă ⁴⁾ se aplică împrejurărilor în care deși ideea de hotărâre contencioasă e exclusă, totuși nu există un fond separat de obiectul cererii actuale, cerere, care admisă fiind, epuizează fondul.

Explicația felului în care lucrează justiția grațioasă revocabilă?

Nu ar fi de datoria mea s'o fac în acest cadru sumar și special. Indic totuși următoarea frază a d-lui P. Vasilescu, frază care arată drumul pe care se găsește explicațiunea ⁵⁾:

Când sunt admise (ordonanțele) partea contra că- rora ele sunt date n'are nicio cale de atac, **ele fiind impuse de lege.**

* * *

Să revenim la oile noastre: Din cele spuse mai sus rezultă că între hotărârile judecătorești și între ordonanțele prezidențiale cu caracter provizoriu mai există **cel puțin** o clasă: ordonanțe prezidențiale cu caracter de jurisdicție revocabilă. Argumentul că ordonanța dată conform art. 2 legea proprietarilor e hotărâre fiindcă nu are caracter provizoriu, nu e deci valabil, sofismul se datorează faptului că există nu două ci minimum trei alternative.

Dacă ordonanța, deși cu caracter definitiv, nu e prin asta hotărâre, poate este ea hotărâre prin aceea că ar avea autoritate de lucru judecat?

Fără îndoială da, dacă ar avea autoritate de lucru judecat, ordonanța ar fi hotărâre. **Dar nu o are.** Se poate vorbi de autoritate de lucru judecat într-o instanță unde nu se citează părțile? Cine l'ar împiedica pe proprietarul a cărui cerere de ordonanță a fost respinsă, să ceară din nou ordonanța? Contradictoriul care nu se citează? Să luăm cazul invers: Cererea proprietarului e admisă, cine îl va împiedica să ceară modificarea ordonanței? Doar de cererea conform legii proprietarilor proprietarul

4) Termenul nu mi se pare cel mai potrivit, dar mi se pare încă și mai puțin potrivit cel de jurisdicție grațioasă definitivă, care pretează la confuzii cu hotărârile definitive. Dealtfel, odată ce ideea e clarificată, importă mai puțin expresiunea ei.

5) Petre Vasilescu, Camera de Consiliu, § 282.

poate uza oridecâteori vrea — atâta timp cât nu i s'au respins în fond pretențiile — a decis Casația ⁶⁾.

Încă un argument în sensul că nu există autoritate de lucru judecat:

În contestația ce se face contra ordonanțelor prezidențiale date conf. art. 2 legea proprietarilor, se poate discuta fondul ⁷⁾, ceea ce fără îndoială nu e posibil în contestația contra hotărârilor cu autoritate de lucru judecat.

* * *

Tot așa de greșită e părerea că ordonanțele de care vorbim desesizează instanța.

Este un petițio principii să susții că ordonanța este hotărâre fiindcă desesizează, atunci când știut este că numai hotărârile desesizează și când nu s'a dovedit desesizarea în alt mod decât printr'o simplă afirmație. Dimpotrivă se poate dovedi ușor că nu există desesizare, ordonanța putându-se oricând modifica tot de prezident la cererea proprietarului.

Tot astfel, e un petițio principii evident să susții că art. 12 și 13 legea proprietarilor numesc ordonanțele „hotărâri”. Tocmai aceasta e chestiunea în discuție: sunt cuprinse ordonanțele în art. 12 și 13 legea proprietarilor? Răspunsul trebuie să vie din altă parte, nu din înseși articolele în discuție.

Ordonanțele n'au deci autoritate de lucru judecat, nici nu desesizează instanța.

Bine, ni se răspunde, dar art. 11 le arată executorii, și executorii se declară numai hotărârile. Mai mult, se adaugă, art. 11 arătând executorii ordonanțele deși actul pe care se bazează e autentic și investit (adică executoriu), urmează că ordonanțele sunt hotărâri și n'ar fi fost executorii dacă legea n'ar fi spus asta expres, căci altfel legea n'ar fi simțit nevoia s'o spună.

Partea întâia a argumentării e falsă: toate ordonanțele sunt executorii (art. 66 bis).

Amândouă părțile argumentării sunt însă greșite din altă cauză și iată cum: Se face o interpretare exegetică a textului art. 11 și e mult decând interpretarea exegetică a fost condamnată. Art. 11 declară în adevăr executorii și ordonanțele și hotărârile, deși pentru ordonanțe o asemenea declarație n'ar fi fost necesară. Cine citește însă toată legea proprietarilor, vede în ea preocuparea constantă a legiuitorului de a spune din nou în mod expres ceea ce era de sine înțeles.

Ca să nu iau art. 11 — vreau să evit până și umbra unei argumentări sofistice — iată de pildă art. 13: „Contestațiunea la executarea hotărârilor se va judeca după regulile fixate pentru contestațiunile fă-

6) Cas. I, 1350 din 1922 în Jurisprudența Română, 1923, p. 150 și Cas. I, citat de d-l Bădescu în nota sa din Pandectele Române, 1925, I, 180.

7) Mircea Paraschivescu, loco. cit., art. 15 nota 25.

cute la executarea silită a hotărârilor". Mai bun exemplu de truizm nici că se poate.

Sau încă, art. 12 „Partea care va uza de dreptul de apel... nu va mai putea face contestațiune”. Doar e un principiu unanim admis că cine are sau a avut deschisă o cale ordinară nu mai poate uza de calea extraordinară a contestației.

Și în sfârșit: art. 19 și 20 lasă deschisă calea unei acțiuni principale în toate cazurile de executare. Era oare nevoie de asta? Desigur nu, fiindcă atât proprietarul cât și chiriașul aveau deschisă prin dreptul comun calea acțiunii principale. O singură excepție la această regulă, excepție care justifică introducerea art. 19 și 20: În cazul unei hotărâri neapelate, autoritatea lucrului judecat ar fi oprit exercițiul acțiunii principale, dacă art. 19 și 20 nu l'ar fi permis. Dar numai în acest caz art. 19 și 20 au inovat, în tot restul cazurilor de executare art. 19 și 20 apar ca un truizm.

Revenind la art. 11, scoatem concluzia — bazându-ne pe modul general de redactare a legii proprietarilor — că ordonanța a fost prevăzută executorie deși era executorie și fără o asemenea prevedere, care prevedere a fost introdusă numai spre a spune în mod expres tot ceea ce rezultă implicit conform dreptului comun.

* * *

Mai falsă decât toate argumentările de până acum este aceia care asimilează ordonanța cu hotărârile, bazându-se pe retroactivitatea ordonanței. Doar ordonanța nu face decât să execute actul autentic investit, în condițiile specificate în acest act. Presupuneți un contract autentic, investit pentru neplata chiriei, dar fără pact comisor expres de gradul trei. Nici nu încapе îndoială că rezilierea se va socoti pe data investirii, iar nu pe data exigibilității ratei de chirie, nici pe data cererii de ordonanță, ordonanța fiind un simplu mijloc de executare a actului autentic investit.

Adaug, ca un lux de combatere, că retroactivitatea ea însăși nu e de esența hotărârilor întrucât există hotărâri — chiar din cele declarative (de cele atributive nu mai vorbesc) — și care nu au retroactivitate⁸⁾.

Ultimul argument în sprijinul asimilării ordonanțelor cu hotărârile e cel bazat pe art. 14, care permite a se cere oral chiria nouă devenită exigibilă. Se zice anume, că prin aceasta se prejudică fondul — cași la hotărâri.

Cele ce am spus mai sus cu privire la ordonanța ca instrument de executare a unei hotărâri deja existente (act autentic investit) mă dispensează a stărui prea mult asupra acestui ultim argument. E suficient să observ că hotărârea există deja în cazul când se cere ordonanța, și că cererea unei noi chirii în

instanța de apel sau de contestație e exact echivalentul cererii unei noi rate din mai multe fixate de o hotărâre judecătorească investită cu formula executorie.

În orice caz, art. 14 referindu-se la cereri în instanța de apel sau de contestație, instanțe în care oricum tot se repune în discuție fondul (actul autentic sau hotărârea judecătorească⁹⁾), argumentul bazat pe acest articol nu are valoare dincolo de cadrul de aplicare a acestui articol.

Sper a fi dovedit pe deplin în cele de mai sus că ordonanța nu se poate asimila cu hotărârea, argumentul care pe baza art. 12 dădea drept de apel la ordonanțe, cade dela sine, art. 12 vorbind numai de hotărâri.

* * *

Îmi rămâne să dovedesc netemeinicia argumentelor prin care se tinde a se dovedi direct că există drept de apel contra ordonanțelor, după care dovedă voi examina într-o ultimă parte a studiului de față, natura ordonanței și căile ei de atac.

Primul argument direct e unul de text, bazat pe art. 11 (care zice în mod general că executarea nu poate fi suspendată nici prin apel, nici prin contestație) și pe art. 19 și 20 (care vorbesc de „execuțări” în general dacă n'au fost apelate sau contestate).

Pentru combaterea acestui argument mă mărginesc a trimite la cele zise supra cu privire la modul de exprimare a legii proprietarilor, cu adăogirea că și în limbajul curent numai cei cu mâncărime de limbă ar face două fraze pentru a spune că executarea ordonanțelor nu e suspendată prin contestație, iar a hotărârilor nici prin apel nici prin contestație. La 1903 — când s'a făcut legea proprietarilor, — legiuitorii mai aveau încă bună tradiție a economiei de vorbe și nu ținteau a face legi cu sute de articole pe care încă înainte de promulgare să le modifice.

Al doilea argument direct e cuprins în decizia ce discut și se bizue pe aceia că contestația e o cale de retractare și nu de reformare.

Dacă eu înțeleg bine, asta ar reveni la următorul șir de judecăți: a) Ordonanța execută un act autentic; b) Trebuie să dăm părâtului puțința de a se apăra în fond contra acestui act autentic; c) Contestația nu permite decât cel mult discutarea întinderii și înțelesului dispozitivului; d) Deci trebuie acordată părâtului calea apelului contra ordonanței pentru a se putea apăra în fond.

Sfârșitul e perfect ca formă, dar una din premisele majore e absolut falsă, anume premisa „b)”. Un act autentic e echivalent cu o hotărâre de expedient, fondul lui a fost tranșat definitiv de părți cu ocazia autentificării, nicio discuție asupra fondului nu mai e

8) Cas. I, 1.756 din 1950 în *Curierul Judiciar*, 28 din 1951.

9) Mireca Paraschivescu, art. 15 no. 25.

posibilă (las la o parte — ca neinteresând în speță — cazul anulării acestui act pe calea unei acțiuni principale).

Știu că instanțele noastre judecătorești — îngăduitoare — au permis ca pe cea contestată să se discute fondul actului autentic (ex. un contraînscris). Dar dacă procedeul e socotit licit, premisa „c)” din sorit ajunge falsă.

Toate analizele de până acum au avut cred darul să dovedească până la evidență că ordonanțele nu se pot asimila cu hotărârile și că argumentele, ce se aduc pentru a se permite dreptul de apel contra ordonanțelor, sunt nefundate.

Pentru a stabili pe deplin că ordonanța dată cf. art. 2 legea proprietarilor e altceva decât o hotărîre, iată ce argumente se mai pot aduce:

Simpla citire a art. 11 legea proprietarilor ¹⁰⁾, arată că legiuitorul a deosebit ordonanța de hotărîre.

Apoi, ordonanța se „dă”, hotărîrea se „citește” adică se pronunță.

Insfârșit, neasimilarea ordonanței cu hotărîrea nu micșorează prin asta drepturile proprietarului sau ale chiriașului, pentru asta va fi suficient să observăm că „una via electa” e aplicabilă ordonanțelor pe baza dreptului comun ¹¹⁾.

10) Art. 11: *Ordonanța președintelui*, dată conform art. 2, și *hotărîrea președintelui sau judecătorului*, etc...

11) Pentru a dovedi afirmația din text vom observa că patru sunt căile de atac: 1) apel, 2) contestație la dispozitiv, 3) acțiune principală în daune conform art. 19 și 20 legea proprietarilor, 4) contestație la urmărirea însăși. Ultima cale de atac fiind bazată pe greșeli ce se pot ivi în tot cursul urmăririi, nu există pentru ea una via electa și deaceia nu ne vom ocupa de ea.

1) Dacă nu s'a făcut apel contra hotărîrii, celelalte căi sunt deschise, conform art. 12, 19 și 20 legea proprietarilor. Dacă s'a făcut apel, căile celelalte sunt închise, în baza acelorasi texte. Primindu-se teza mea că nu există apel contra ordonanțelor, căile celelalte sunt implicit deschise. Dacă însă am admite totuși că există apel și la ordonanțe, atunci dat fiind că cine ținează sau poate uza de o cale de atac ordinară, nu mai poate uza de căile de atac extraordinare, rezultatul ar fi același la apelul contra ordonanțelor cași la apelul contra hotărîrilor — adică una via electa. Iar dacă — deși ar exista drept de apel contra ordonanțelor — un asemenea apel nu s'a făcut, încă celelalte căi ar fi totuși deschise conform dreptului comun, deoarece am dovedit mai sus că la ordonanțe nu există autoritate de lucru judecat, doar *facerea apelului și judecarea cu citarea părților* ar duce la asemenea rezultat.

2) Dacă s'a făcut contestație la dispozitivul hotărîrii, celelalte căi sunt închise cf. legii proprietarilor. Dacă nu s'a făcut contestație, celelalte căi sunt deschise. La ordonanțe exact același lucru dar pe baza dreptului comun: O contestație respinsă *in fond* nu mai poate fi reinnoită nici pe calea contestației nici pe calea unei acțiuni principale. Iar o contestație nefăcută n'are nicio influență asupra căilor celelalte de atac.

3) Insfârșit, dacă nu s'a făcut nici apel, nici contestație, contra unei hotărîri, art. 19 și 20 permit o acțiune principală în daune. E *singura* derogare dela dreptul comun pe care art.

Parte finală. Imi rămâne acum să arăt care este după părerea mea natura ordonanței și căile ei de atac.

Din cele spuse mai sus, se poate bănui că întreg ordonanța dată conform art. 2 legea proprietarilor, în cadrul jurisdicției grațioase revocabile. Am să precizez chiar cu ce altă ordonanță o asemăn: Cu **adresa de executare**.

Mai înainte de a da o justificare dedusă din natura juridică a acestei ordonanțe ¹²⁾, socot util să arăt că însăși legea proprietarilor definește ordonanța ca o adresă de executare.

Art. 11: „Proprietarul ...va putea face o **cerere de executare** art. 2: Dacă ...președintele va emite ordonanța **de executare**.”

La fel art. 24: **Cererile de executare** făcute în virtutea art. 1 și 2 din lege (adică cererile de ordonanțe) se vor face pe timbrul prevăzut de art. 19 al. 2 ¹³⁾, când sunt adresate judecătorilor de ocoale; pe cel prevăzut de art. 23 al. 2 pentru cele adresate președintelui tribunalului ¹⁴⁾.

Reiese clar că însăși legea proprietarilor socoate cererea de ordonanță ca o cerere de executare, deci ordonanța ca o adresă de executare.

Această analogie reiese însă și din natura instituției juridice:

Toți cei care au discutat până acum despre ordonanță, deși au citat art. 2, l'au interpretat cașicum acolo n'ar fi scris, când contractul este autentic și **investit cu titlu executoriu**. Mă pun în ipoteza unui act **oarecare** autentic și investit cu formulă executorie. Ce fac ca să-l execut? Fac o cerere de executare și pe baza acestei cereri obțin **adresa de executare**.

Este oare ceva schimbat în cazul ordonanței din art. 2 legea proprietarilor? Am un contract autentic, investit cu formulă executorie. Pentru a-l executa, fac o cerere de executare și pe baza acestei cereri obțin adresa de executare-ordonanță ¹⁵⁾.

12, 13, 19 și 20 o cuprind. Era în adevăr nevoie de un text expres pentru a permite celui care n'a apelat (și contra căruia s'ar putea invoca autoritatea de lucru judecat) să **intenteze acțiune în daune**.

Ordonanța neapelată neavând însă autoritate de lucru judecat, faptul că nu s'a făcut apel (presupus posibil) contra ei, nu împiedică acțiunea conform art. 19 și 20.

12) Apreciez o justificare *numai* când e scoasă din natura instituției în discuție. Deja Vivante dedică tratatul său de drept comercial lui L. Goldshmidt care l'a învățat printr'un mare exemplu, să degajeze din adâncul istoriei sistemul dreptului pozitiv.

13) Art. 19 al. 2 legea timbrului veche: Cererea de punere în vânzare, când se face în baza unui titlu executor emanat dela judecătorii de ocoale.

14) Art. 23 al. 2 legea veche a timbrului: Cererea de punere în vânzare a mobilelor și imobilelor, când se face în baza unui titlu executor emanat dela tribunale sau Curți.

15) Se pune întrebarea decă a mai reglementat-o iar legea proprietarilor. Răspund: a) Legea proprietarilor a făcut-o mai

Rămâne de văzut în general de ce natură e și ce căi de atac are adresa de executare.

Nu am multe de adăugat la cele ce spune în această privință d-l Petre Vasilescu (loc. cit. supra):

§ 30: Cineva poate cere din nou ceea ce i s'a refuzat, sau poate cere revocarea, modificarea, primei cereri admise, decizia jurisdicției grațioase fiind prin natura ei revocabilă.

Acest efect juridic se explică în felul că această decizie nu este o hotărâre propriu zisă, cu autoritatea lucrului judecat, ci un act de administrație judiciară care conține o autorizare sau omologare.

Singurul scop urmărit este numai interesul petiționarului, apreciat de președinte sau de completul tribunalului în mod suveran.

§ 176: Potrivit dispozițiilor art. 411 Pr. civ. **președintele** încuviințează urmărirea bunurilor mișcătoare aflate în posesia datornicului. (Avem deci aface cu o ordonanță prezidențială în cazul adresei de executare.

§ 182: Când sunt admise, partea contra căreia ele sunt date, nu are nicio cale de atac, contra lor, ele fiind impuse de lege.

La aceste lămuriri ale d-lui P. Vasilescu au rămas numai câteva complectări de făcut:

Adresa de executare fiind o ordonanță prezidențială, natura ei este de jurisdicție grațioasă revocabilă (conform distincției făcute supra). Ca atare partea contra căreia este dată n'are cale de atac contra ei (deoarece fiind acte impuse de lege calea de atac contra lor e strict cea impusă de lege și în contra adresei de executare legea nu prevede nicio cale de atac)¹⁶⁾.

Deci, nici ordonanța dată conform art. 2 legea proprietarilor nu are nicio cale de atac, legea proprietarilor neprevăzând-o.

M. LEMEȘ
Avocat, București

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SEC. III-a.

Audiența dela 8 Iulie 1931

Președenția D-lui MİRCEA POSSA, Consilier

Jose Arie cu Miulescu

Decizia Comercială No. 159

Prescripțiune. Acțiune cambială. Urmărire. Soluție definitivă. Contestație. Apel. Care prescripție se aplică? Interpretarea art. 947 și 948 cod. com. și art. 404 pr. civ.

Sentințele comerciale, chiar în materie cambială se prescriu conf. art. 404 pr. civ., iar nu conf. art.

puternică mai ales în privința suspendării de executare, b) În materia specială a evacuării ordonanța permite a se obține ceea ce prin adresa de executare obișnuită nu se obține la act autentic.

16) Asta, nu înseamnă că efectele adresei de executare nu se pot opri. Contestația la executare (abia când se pornește executarea) și apelul contra jurnalului de investire duc indirect la anularea efectelor adresei de executare.

947 și 948, care prevăd prescripția acțiunii cambiale. În speță, fiind vorba nu de prescripția acțiunii cambiale, ci a unei sentințe comerciale, prescripția este de 30 ani, iar nu de 10 ani, cum prevăd art. 947 și 948 cod. com.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Ilie Miulescu precum și acel făcut de Jose Arie contra sentinței comerciale No. 3.667 din 1930, a Tribunalului Ilfov secția II-a comercială prin care se admite în parte contestația făcută de Miulescu în contra urmării făcute în baza sentinței No. 1.241 din 1915 a Tribunalului Ilfov secția II-a comercială.

Având în vedere actele dela dosar susținerile și concluziunile orale și scrise ale părților.

Considerând că din toate acestea rezultă că în fapt lucrurile au urmat astfel:

În baza sentinței No. 1.241 din 1915 prin care sunt obligați Paul P. Rădulescu, ca emitent și Gh. Niculescu ca girant se face o urmărire de către creditorul Arie în 1915.

Vânzarea neefectându-se până în August 1916 s'a suspendat prin legea măsurilor excepționale. S'a reînceput din nou în 1921 fără să se continue până la consemnarea ei și s'a început din nou în Martie 1930. La această dată Niculescu a făcut contestație pe motivul perimării somației făcute și a obținut câștig de cauză după care a urmat o nouă somație și o nouă urmărire din partea lui Jose Arie. La această urmărire din urmă Ilie Niculescu face o nouă contestație, cerând să se anuleze urmărirea pentru motivul că nu e tranșată definitiv contestația primă, de oarece deși ea a fost respinsă și deși a fost respins și apelul făcut împotriva-i, e pendinte însă recursul care putând conduce la casare devine posibilă judecarea primei contestații — și pentru acela că e prescrisă urmărirea începută în baza sentinței 1241 din 1915, de oarece au trecut mai mult de 10 ani dela pronunțarea sa. Tribunalul Ilfov prin sentința 5667 a respins această a doua contestație principial, dar constatând că s'a achitat o parte din datorie, a redus suma urmărită de 35.000 lei cu dobânzi, la aceea de 18.171 lei.

La această contestație face apel și Miulescu pentru motivul neadmiterii prescripției invocate și pentru nesuspendarea efectului hotărârei de fond și J. Arie pentru reducerea dobânzilor cerute.

Considerând că în ceea ce privește contestația lui Miulescu — primul ei motiv — nu e susținut de oarece prima contestație fiind respinsă și apelul făcut împotriva-i fiind respins de asemeni ca tardiv, ea urmează a fi definitiv tranșată și evident că eventualitatea dubioasă a unui recurs asupra unui apel tardiv nu poate opri cursul unei așa de târzii executări.

Că în ceea ce privește mijlocul nou de apărare invocat în apel și consistând în faptul că apelantul Arie nu ar fi citat pe moștenitorii emitentului cambiei — fiind mijloc de apărare el poate în principiu fi invocat în apel pentru prima oară — dar în fapt nu poate deslega pricina, reclamantul Jose Arie păstrându-și dreptul de a acționa și urmări pe oricare din debitorii săi solidari.

Considerând că un alt motiv de contestație e acela că sentința 1241 din 1915 în baza căreia se face urmărirea, fiind comercială, cambia e prescrisă prin trecerea termenului de 10 ani dela pronunțare.

Că dacă e adevărat că art. 947 cod. com., prevede că prescripția în materie comercială e de 10 ani, nu trebuie pierdută din vedere împrejurarea că în speță nu e vorba decât de prescripția acțiunilor comerciale nu și a sentințelor comerciale; ori, art. 947 ce fixează principiul și anunță dispozițiile de excepție e urmat de art. 949 care enumerând aceste

dispoziții de excepție le înfățișează sub forma expresă a acțiunilor derivând din societate, cambie, etc.

Că în ce privește hotărârile, textul art. 404 pr. civilă dispune în mod general, fără nici o restricție, că prescrierea hotărârilor judecătorești se face prin trecerea timpului de 50 de ani dela pronunțarea lor.

Că aplicarea textului menționat e autorizată atât de generalitatea termenilor cât și de dispozițiile art. 889 cod. com., ce trimit la formele procedurale de proceduri civile.

Că prezumția de achitare ce conduce la prescrierea acțiunilor nu mai poate servi la aceia a sentințelor, de oarece prin obținerea sentinței aceste prezumții au fost înlăturate și că „spiritul de celeritate ce se invoacă nu e operant, căci diligența părții a fost odată dovedită prin introducerea acțiunii.

Că argumentul tras din împrejurarea că sentința confirmă un drept preexistent și deci urmează soarta acelui drept — adică prescripția de 10 ani — nu e temeinic, de oarece raportul causal între drept și sentință poate justifica dărea sentinței, dar în nici un caz limita eficacității ei.

Că chiar dacă s'ar admite că sentința nu e o inovație a dreptului, ceiace ar diferenția acțiunea de sentință, ei în sentință dreptul se regăsește în identitatea sa inițială, totuși nu e mai puțin adevărat — cum reiese din decizia 1617 din 1907 a Curții de Casație ce cristalizează problema ca sentință neavând caracterul incert al acțiunii ei consolidând dreptul reclamantului prin înlăturarea piedicilor ce-i stau în cale și prin caracterul de act public, e firesc să beneficieze de un mult mai îndelungat timp de putința valorificării sale, de o prescripție mai lungă.

Că dacă doctrina și jurisprudența au putut avea fluctuația, marea lor majoritate, și mai ales cea mai recentă, s'a fixat în sensul prescripției lungi pentru hotărârile comerciale (cod comercial Dumitrescu, pag. 964; Alexandrescu v. 9 pag. 158 și 222; Toneanu „Curierul Judiciar” 1905 No. 23; Vivante v. 4, pag. 797, numeroase decizii ale curților italiene, etc.

Că în ceiace privește quantumul condamnățiunii, — nediscutat privitor la capital, în apel, de oarece din chitanțele dela dosar și interogator reese plata sa parțială, discutând în ce privește dobânzile prin apelul în acest sens al lui Jose Arie, cață a menține soluția primei instanțe, fără gradajia quantumului cerut de acesta, fiindcă așa a decis și sentința a cărui executare se cere No. 1241 din 1915.

Pentru aceste motive, Curtea respinge apelurile.

(ss) *Mircea Possa, Alex. Licu, C. Negoescu.*

NOTA. — Deciziunea de mai sus, repune în discuțiune vechia controversă purtând asupra chestiunii dacă toate sentințele sunt supuse prescripției ordinare din codul civil, indiferent de natura lor comercială sau civilă, sau dacă ele sunt supuse prescripției comerciale sau civile, după cum acțiunile cari au precedat acele sentințe au fost comerciale sau civile.

Controversa este veche ca origine, dar azi ea figurează în rândul controverselor închise, de oare ce, cu foarte rare excepțiuni, cari nu merită să ne oprească atențiunea, doctrina și jurisprudența, pentru considerațiuni de strictă logică sau întemeiate pe interpretări de texte, aplică oricăror sentințe, fără distincțiune, aceiași prescripție uniformă de 30 ani din codul civil.

Între o acțiune și sentință care îi urmează, există

o deosebire fundamentală din punct de vedere al valorii drepturilor deduse în judecata prin acțiune și constatate prin sentință, din punct de vedere al efectelor ce derivă dintr'o acțiune și sentință, din punct de vedere al garanțiilor în care legea îmbracă o acțiune și o sentință.

Deciziunea ce adnotăm, indică o serie de asemenea distincțiuni cari elimină orice rațiune de a supune acțiunea și sentința respectivă aceleiași prescripțiuni comerciale sau civile.

O sentință, spre deosebire de acțiunea căreia îi succedă, este un instrument judecătoresc constatator al unor drepturi definitiv determinate în conținutul lor, fără posibilitate de a mai putea fi repuse în discuțiune, autoritatea lucrului judecat opunându-se la o asemenea eventualitate.

Din acest punct de vedere, odată sentința obținută, natura comercială sau civilă a drepturilor constatate, nu mai interesează cu ocazia executării sentinței.

E drept că o sentință nu urmează natura juridică a dreptului care a fost dedus în judecată și care a prilejuit acea sentință, el păstrându-și mai departe caracterul lui pe care-l imprimă și sentinței ce urmează în cauză.

Și acest lucru își găsește o explicație și în faptul că regulile procedurale după cari se judecă o acțiune comercială diferă de acelea aplicabile în materie civilă, precum și în însăși diviziunea bipartită a dreptului nostru privat, încât sentințele date de instanțele comerciale, sunt comerciale pentru că aceasta a fost voința legiuitorului.

Însă faptul că un drept de natură comercială sau civilă, își conservă acest aspect, chiar când o sentință îl consacră, nu constituie un argument serios în sensul teoriei opuse, de oarece a supune o sentință aceluiași vicisitudini ca și acțiunea respectivă, înseamnă a nu face nici o distincțiune între un drept eventual și unul consacrat de judecată, a nega realitatea evidentă; de asemeni mai înseamnă a desconsidera motivele cari au determinat pe legiuitor să supună acțiunile comerciale sau civile la prescripțiuni variind în termenul lor după natura acestor acțiuni, în tot cazul să prescurteze acest termen, în unele cazuri până la câteva luni.

De altfel, cum foarte bine observă C. de Apel, art. 947 cod. com., se ocupă de acțiuni și nu de sentințele comerciale. De altfel, din lucrările pregătitoare ale cod. com. italian, rezultă că legiuitorul a înțeles, prin acest articol și următoarele, să reglementeze prescripția acțiunilor comerciale și nu și a sentințelor comerciale, ceiace de altfel e și explicabil: prin codul comercial, legiuitorul reglementează diferitele instituțiuni de drept comercial, arătând raporturile de drepturi și obligațiuni ce se nasc între comercianți; e logic deci ca pe legiuitor să-l fi înțe-

resat condițiunile de realizare a acestor drepturi și să nu se fi preocupat de regimul cărora urmează să fie supuse sentințele comerciale; de unde concluzia că toate sentințele, indiferent de natura lor juridică, ca instrumente judecătorești sunt identice și deci intră sub regimul dreptului comun.

E. CRISTOFORIANU

Avocat

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I COMERCIALĂ

Audiența dela 15 Noembrie 1932

Președinția D-lui M. I. GRĂDIȘTEANU, jude-președ.

I. A. Stern prin av. H. Aznavorian cu Frații Langmantel prin av. Alex. Velescu, Aureliu Weiss și I. Cioară

Sentința comercială 2255

Concordat preventiv omologat. Cerere de modificare conform legii din 1932 admisă în principiu. Inadmisibilitatea cererii de revocare a vechiului concordat.

Legiuitorul din 1932 a urmărit punerea în acord a posibilităților de plată ale comercianților, modificând condițiunile vechiului concordat prin reluarea procedurii și o nouă examinare, de aceea a prevăzut tocmai cazul imposibilității de a executa condițiile vechiului concordat și a dat putința de a le schimba.

Cererea nouă de modificare a condițiilor vechiului concordat odată admis în principiu face imposibilă cererea de revocare pentru neîndeplinirea condițiilor vechiului concordat.

Tribunalul,

Asupra cererii introduse de către creditorul reclamantul I. A. Stern, din București str. Ionescu Gion No. 17, cu petiția înreg. la No. 48.568 din 24 Octomvrie 1932, pentru revocarea concordatului preventiv acordat societății în nume colectiv „Frații M. et I. Langmantel”, prin componenții Moritz Langmantel și Iosef Langmantel, cu sediul în București șos. Mihai Bravu No. 55 cu emblema „Motru”, omologat prin sentința acestui Tribunal cu No. 1.297 din Iunie 1931.

Având în vedere susținerile orale ale părților, notele scrise și actele din dosar.

Având în vedere că în contra sus zisei cereri de revocare a concordatului, pârâta în concordatul preventiv prin procuratorii săi a ridicat un incident de inadmisibilitatea cererii, pe motiv că numita conform noiei legi modificatoare a concordatului preventiv, art. 61 al. II, a cerut modificarea condițiilor, propunând atât schimbarea cotei de plată cât și a duratei concordatului, cerere care prin ordonanța prezidențială cu No. 27.524 din 31 Octomvrie 1932 s'a admis, în principiu, dispunând convocarea creditorilor pentru ziua de 21 Noembrie crt. numindu-se atât un nou domn Judecător delegat, cât și o comisiune de supraveghere, ori creanța creditorului I. A. Stern fiind anterioară ordonanței prezidențiale, cererea de revocare a concordatului nu poate fi primită, numitul creditor urmând să-și întemeeze pretențiunile sale pe căile procedurale ale noiei legi a concordatului.

Având în vedere că de către creditorul I. A. Stern prin raportul său, în combaterea incidentului ridicat de pârâta societatea în concordat, se susține că în baza art. 47 din legea concordatului preventiv din 1930, creditorul I. A. Stern a cerut Tribunalului revocarea concordatului, pentru neexecutarea obligațiilor conform hotărârii de omologarea concordatului.

Că, noua lege a concordatului preventiv nu face altceva decât să modifice pe viitor o parte din dispozițiunile vechei legi; că prin art. 61 din noua lege, legiuitorul spune categoric

că la cererile de concordat preventiv admise în baza legilor din 1929 și 1930, se aplică dispozițiunile acelor legi, deci noua lege nu are efect retroactiv asupra cererii de concordat a societății pârâte, admisă și omologată definitiv.

Că deasemeni legiuitorul, mai adaugă că, la cererile admise se pot aplica dispoz. art. 44 și 47 al ult. al legii de față, iar în al. 2 al art. 61, legiuitorul precizează în ce termen debitorii care au cerut concordat preventiv înainte de apariția legii, urmează a face cerere de schimbarea condițiilor lor, și tot în acest sens citează și disp. art. 62 din noua lege, susținând că prin aceste dispozițiuni cu efect retroactiv nu există text care să suspende cererile de revocare a concordatului admise și neexecutate înainte de apariția legii.

Că, noua lege a concordatului preventiv își precizează concepțiunea sa prin art. 3 și 4 din care reese că debitorul care după ce a obținut un concordat preventiv, nu și-a îndeplinit obligațiunile luate prin acel concordat nu poate cere beneficiile noiei legi, el fiind decăzut din acest drept, motiv pentru care incidentul ridicat în sensul unei inadmisibilități a cererii de revocare urmează a fi respins, cererea fiind perfect admisibilă în baza art. 47, care nu e modificată, decât în ultimul al. al noului art. 47 și care nu are nici o influență asupra cazului de față.

Având în vedere că în afară de schimbările procedurale introduse prin noua lege a concordatului preventiv, legiuitorul a urmărit și punerea în acord a posibilităților de plată ale comercianților debitori, spre a evita distrugerea fondurilor de comerț, în care scop a micșorat cota minimală dela 60% la 40%, prelungind deasemeni și durata maximă a concordatului dela 3 la 5 ani, introducând și termene de grație.

Că, legiuitorul a admis posibilitatea modificării condițiilor și intrarea în beneficiile noiei legi, numai reluându-se procedura în cadrele legii noi, adică supunându-se noiei situații a admerii în principiu și votului creditorilor, fapt ce rezultă clar din expunerea de motive a legii.

Având în vedere că disp. art. 61 al. 2, prevede limita și durata dreptului de a cere modificarea la două luni dela data promulgării legii, de când art. 3 prevede situații create pe toată durata legii, astfel că rațiune mai poate avea în cazul special prevăzut de art. 61 al. II, aplicarea art. 3, când legiuitorul a prevăzut la art. 61 al. II, tocmai cazul imposibilității comerciantului debitor, de a executa condițiunile vechiului concordat, dându-i posibilitatea de a le schimba.

Având în vedere că după art. 3, în cazul de față, ordonanța de admitere în principiu fiind dată, Tribunalul nu mai poate reexamina condițiunile, aceasta cu atât mai mult, cu cât prin art. 5, ultim aliniat, creditorii nu au nici un drept de apel împotriva ordonanței de admitere, ceea ce denotă imposibilitatea creditorilor de a revizui ordonanța înaintea Tribunalului pe calea unei cereri de revocare a vechiului concordat.

Considerând că în conformitate cu art. 42 al. ultim, sentința de omologare constituie titlu executor pentru creanța fiecărui creditor. Art. 14 nu permite dela data introducerii cererii de concordat, sancționări individuale pentru o cauză sau un titlu anterior încheerii prezidențiale; în speță ordonanța de admitere în principiu fiind dată, și cum întreaga procedură urmează, aflându-se în prezența unui nou concordat, în care sunt noi condițiuni de cotă și termen, nu ne mai găsim în faza de executare a vechiului concordat, ci în faza procedurală a noului concordat.

Că, astfel fiind și față cu toate cele mai sus expuse, Tribunalul constată întemeiat incidentul de inadmisibilitatea cererii de revocare a concordatului preventiv ridicat de pârâta Soc. colectivă Frații M. et I. Langmantel și ca consecință cererea de revocarea concordatului introdusă de către creditorul I. A. Stern urmează a fi respinsă ca inadmisibilă,

Pentru aceste motive, Tribunalul, admite incidentul de inadmisibilitate, etc.

(ss), M. I. Grădișteanu, Al. Mitulescu.

Grefier, (ss) V. Mateescu

NOTA. — *In fapt*: Un comerciant se găsește într'un concordat preventiv omologat.

Se introduce o cerere de revocare pentru neplata cotei concordatate.

Înainte de judecată, înainte chiar de introducerea cererii de revocare, comerciantul, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 61 al. 2 din noua lege a concordatului preventiv, înțelege să-și modifice *propunerea primă* de concordat, și Tribunalul dă ordonanță de admiterea în principiu a noii propuneri.

In drept: În instanța chemată să judece cererea de revocare a concordatului omologat pentru neplata cotei reclamantului cere ca Tribunalul să dea curs acestei judecăți, și să nu fie reținut în judecata sa de noile propuneri ale debitorului pentru plata pasivului său în cadrul acestor noi propuneri. Și aceasta pe motivul că art. 3 al. 2 nu permite debitorului să ceară un nou concordat, atâta vreme cât se dovedește că nu și-a îndeplinit obligațiunile din concordatul anterior.

Pârătul răspunde cerând respingerea cererii de revocare ca inadmisibilă. Tribunalul admite excepția și respinge cererea de revocare. Găsim soluția sa strict juridică. În primul rând, ipotetic să luăm situațiunea că instanța este legată cu cererea de revocare a concordatului omologat, și nu cu opoziția creditorului la omologarea noilor propuneri de concordat.

Al doilea, tot ipotetic judecând, în fapt s'a dovedit că există ordonanță de admiterea în principiu a concordatului cerut acum în cadrul legii noi. Or în conformitate cu art. 5, creditorii nu au drept să facă apel, — deci nici contestație împotriva acestei ordonanțe — prin urmare, reclamantul nu are cuvânt ca să se plângă împotriva acestei ordonanțe de admitere în principiu. El ar avea dreptul să facă opoziție la omologarea acestui nou concordat, rămânând ca Tribunalul să examineze cu acea ocaziune temeiurile opoziției sale, și interpretarea art. 3 al. 2 acum invocat.

Rămâne dar de examinat dacă se mai poate judeca în această situație de fapt și de drept admisibilitatea cererii de revocare a unui concordat deși omologat, — dar la care *debitorul a renunțat*, făcând noi propuneri, a căror soartă de omologare sau nu, urmează a fi judecată după procedura concordatului care reîncepe (art. 61 al. 2).

Socotim că nu, și pentru următoarele considerațiuni:

1. Tribunalul nu mai poate judeca o cerere de revocare a unui concordat la care debitorul a renunțat, Creditorul pe de altă parte nu-l poate considera pe debitor decăzut din beneficiul termenului de grație în care se găsește de drept — cel puțin atâta cât durează ordonanța prezidențială de admiterea în principiu a noului concordat propus, — fiindcă ipso jure, legiuitorul i-a dat acest drept ca ori când în termenul de 2 luni dela promulgarea noii legi (acelaș aliniat) să facă noi propuneri. Și când se zice noi propuneri, înseamnă ca până la acceptarea și omologarea lor, nici o cerere de declarare în stare de faliment nu poate fi cercetată — căci altfel ar face iluzoriu dreptul acordat debitorului prin art. 61, al. 1.

2. Distincțiunea pe care o face reclamantul că debitorul ar putea uza de dreptul acordat de acest text, în interval de 2 luni dela promulgare, numai dacă el

nu s'ar găsi într'o instanță de revocare pentru neplata cotei concordatului omologat și la care el a renunțat, urmează a fi înlăturată.

Aceasta pentru motivul că *legea nu crează această distincțiune*.

Al doilea ar semna ca să adauge la lege o decădere pentru acești debitori, și *nu se poate decădere fără text*.

În fine, ar contraveni însuși scopului legii, care a înțeles să acorde cea mai mare facilitate debitorilor negustori, constrânși de timpuri din ce în mai grele, de a-și lichida pasivul sub forme cât mai puțin apă-sătoare, dat fiind că prevederile avute au fost departe de realizările posibile.

De altfel textul legii este clar: „în concordatele preventive, în care a intervenit sau nu o hotărâre definitivă de omologare”. Aceasta înseamnă, fie că m'ași găsi numai sub procedura premergătoare a unui concordat neomologat și care nu înseamnă o situație definitivă de amânare, negustorul are dreptul să-și modifice primele propuneri, fie că sunt sub imperiul unei convențiuni de concordat definitive, pot renunța la efectele acestei învoeli, pentru a trece la una nouă, adecvată noilor evenimente economice ale vremii.

A face noi propuneri, înseamnă lămurit a renunța la cele anterioare — deci inutil a judeca azi dacă cu drept sau nu creditorul cere revocarea unui concordat pentru neîndeplinirea condițiilor unui concordat la care debitorul a renunțat.

O ultimă observațiune: Art. 3 al. 2 prevede o situațiune cu totul distinctă. Acolo este vorba de comerciantul care după ce a obținut un concordat, și a fost revocat pentru neîndeplinire de obligațiuni, *constatate printr'o sentință judecătorească de nerevocabilă autoritate*, ar soliciat un alt concordat, dacă ar fi cazul să nu fi intervenit falimentul fraudulos.

Aci nu numai că situația nu este aceeași de oarecând găsim în fața unei simple cereri de revocare, fără nici o urmare, dar suntem înăuntrul termenului de 2 luni dat de grație de lege pentru a modifica convenția de concordat, prin *noi propuneri* și nu un concordat noi, fără nici o legătură cu cel sub care comerciantul se găsește.

De altfel, cerere de revocare tinzând la declararea în stare de faliment nu mai poate fi judecată sub imperiul noii legi, căci a devenit *fără obiect*.

Într'adevăr, în ipoteza că noile propuneri de concordat nu vor fi primite de creditorii, sau nu vor fi omologate de Tribunal, *în nici un caz aceste fapte nu au de urmare falimentul*, deoarece în conformitate cu art. 64 nou, comerciantul are dreptul să ceară Tribunalului *lichidarea fără faliment*.

Evident, când legea nouă creează un asemenea drept, care protejește capacitatea personală a comerciantului în puterea cărui text i se poate răpi acest avantaj care îl scutește de decăderile ce ar decurge dintr'un faliment care se cere de creditor?

Legea nouă caută să evite aproape complet falimentul. Și-i acordă acest avantaj cu singura condițiune: ca fiind în concordat să se facă noile propuneri cu toate urmările lor în termen de 2 luni dela promulgarea noii legi.

Pentru toate aceste motive, credem că soluția tribunalului juridică și judicios motivată, este singura posibilă.

M. VITZU
Avocat

